

Mikä on museo? Missä on museo?

Saavuttamaton The Guam Museum of Culture, Art and History

Sanna Eldén-Pehrsson

Guam on saarivaltio Tyynellämerellä. Pieni ryhmämme poikkesi siellä ja olisi halunnut tutustua saaren merelliseen kulttuuriin paikallisessa museossa The Guam Museum of Culture, Art and History. Saaren rannoilla oli maisemanähtävyyksiä, joihin pääsi ostosturisteille räätälöidyillä busseilla. Julkisilla liikennevälineillä ei kuitenkaan tavoittanut Guamin kulttuurin, taiteen ja historian museota. Paljastui, että museo oli muutenkin onnistunut jäämään tuiki tuntemattomaksi ja luoksepääsemättömäksi instituutioksi. Tulee pitäneeksi itsestään selvänä, että museot kuuluvat ihmisten arkipäivään kaikkialla maailmassa. Mutta länsimainen kulttuuri ei olekaan tunkenut lonkeroitaan vielä joka paikkaan.

Amerikkalaisen mallin mukaan toimivassa liikenteessä ei julkisiin liikennevälineisiin voi oikein luottaa. Niillä ei onnistunut pääsemään ainakaan Guamin kulttuurihistorialliseen museoon. Omin toimin koko museota ei edes löytänyt. Ellei saarella olisi ollut muutamia ihmisiä, jotka tiesivät museosta, en olisi uskonut sitä siellä olevankaan.

Bussissa pyysimme kuljettajaa jättämään meidät museolle. Meidät jätettiinkin ystävällisesti pois suoraan kadun varteen – koska ei ollut olemassa museon pysäkkiä. Paikalla ei ollut minkäänlaista opastetta, joka olisi ohjannut museoon, ei millään kielellä! Halusimme jatkaa museoon. Mutta minne?

Kuva 1: Turisteja kuljetetaan ostoskeskuksesta toiseen erikoisbusseilla. Ne noutavat matkustajat hotellin ovelta ja vievät heidät suoraan kaappoihin. Bussireittien varrella on myös joitakin turistikohteita. Kuva: Jari Nurmi

Kävelimme edes takaisin, ilman tulosta. Oli pakko mennä kysymään tietä kadunkulman kuppilasta. Siellä vain henkilökunta ei tuntenut koko sanaa eikä käsitettä ”museo” ei englanniksi muodossa ”museum” – seudun virallisella kielellä, eikä ”museo”, jonka olisi pitänyt olla tunnistettavissa espanjaan perustuvassa paikalliskielessä, chamorrossa. Museo institutiona oli täysin tuntematon asia! Keskustelu toi iäkkään mieshenkilön takahuoneesta auttamaan. Hän kertoi tietävänsä kyllä, mikä museo on. Mutta hänkään ei tiennyt missä se sijaitisi (vaikka se oli viereisessä korttelissa). Hän neuvoi meidät naapuriin paikallislehden toimitukseen, jossa arveli tiedettävän missä museo olisi.

Lehden toimituksen tyylikkäässä aulassa oli asiointitiski, jonka takana työskenteli informaatiopisteessä neljä henkilöä. Heistä vain yksi tunsi Guamin saarella olevan museon ja tiesi jopa missä se olisi! Hän neuvoi tien, kiitimme ja suuntasimme kävellen lähellä sijaitsevaan kohteeseen.

Lähdejulkaisu: Kuriositeetikabi.net 1 / 2011. Tämä dokumentti on ladattu osoitteesta <http://www.kuriositeetikabi.net>.
Source publication: Kuriositeetikabi.net 1 / 2011. The document was downloaded from <http://www.kuriositeetikabi.net>

Auringon paahdama asfaltti oli kuumaa ja kova liikenteen melu kävi hermoille. (Emme puuttuvan viitoituksen takia osanneet valita puiston halki kulkevaa kävelytietä.) Kävelimme ohjeen mukaan melkein perille. Kun edelleenkään ei näkynyt mitään museoarkkitehtuuriin viittaavaa, kysyimme tietä puutarhurilta, joka oli kastelemassa nurmikenttää. Hän kertoi, ettei ole ikinä kuullut että paikalla olisi ollut mitään museota. Luovutimme. Myöhemmin selvisi, että museo oli naapuritontilla muutaman askeleen päässä. Paikallisilla asukkailla vain ei ollut mitään käsitystä museosta!

Yritimme päästä museoon vielä kerran. Menimme poliisiasemalle kysymään tietä. Päivystävä konstaapeli etsi museon osoitteen ja paikansi sen kartalta, koska hänkään ei sitä tiennyt suoralta kädeltä. Museoon meno olisi vaatinut enää autokyydin, mutta koska päivä oli jo kulunut hukkaan, annoimme olla. Museokäynti piti jättää.

Kuva 2 : Puistomainen War in the Pacific National Historical Park kertoi Guamin ja saariryhmien sotahistoriasta. Sotatanner oli maisemoitu rauhalliseksi kävelykohteeksi. Kuva: Harri Pehrsson

Muistot ja maailmalle kadonnut esinekulttuuri

Guamin saarelle on pystytetty Yhdysvaltojen onnistuneista sotilasoperaatioista kertovia muistomerkkejä ja armeijan historiasta kertovia näyttelyitä, myös joitain museoiksi kutsuttuja. War in the Pacific National Historical Park kertoi Guamin saaren ja saariryhmien historiasta. Autenttiselle ranta-alueelle, jossa oli käyty taisteluita, oli laitettu esineistöä esille veistosten tapaan. Tapahtumien kulusta kertomassa oli opastetauluja, joissa keskityttiin alueen viimeisen miehittäjän, Yhdysvaltojen voittoihin. Kotisaarillaan miehittäjille vastarintaa tehneestä paikallisväestöstä näkyi käytetyt teksteissä nimitystä ”terroristi”.

Muistopuistoja ja –patsaita katseltuani tulkitsin alkuperäisväestön kulttuurin huonon tunnettavuuden ja tietämättömyyden perinteestä kertovista museoista olevan ehkä tarkoituksellista. Mikäli vanhaa chamorro-kulttuuria tuotaisiin esiin, herättäisi se varmaan esiin myös monenlaisia kysymyksiä. Suuren yleisön tietoisuuteen ei kenties haluta vahvaa tietoisuutta esi-isien perinnöstä eikä kansan menneisyydestä.

Toisaalta Tyynenmeren omaleimaiset kulttuurit rakentuvat suullisen perimätiedon varaan. Muunlainen tallennus- ja esitystapa on niille vierasta. Vaikutti, että lukuisien, ajan saatossa vaihdelleiden valloittajien ja lähetystyöntekijöiden ristitulesta huolimatta kotisaarten perinteinen elämäntapa olisi silti vielä säilynyt ihmisten mielissä.

Kulttuuriin olisi haluttaessa mahdollisuus tutustua suuressa ja uudessa museossa, The Guam Museum of Culture, Art and History. Se toimii säätiön suojeluksessa ja vaikuttaisi olevan jokseenkin uusi tulokas museokentällä. Sen kokoelmat ovat toistaiseksi vaatimattomat siitä syystä, että paikallista tutkimusta ei ole tehty kovinkaan mittavasti, eikä esineitä ole säilynyt ajan melskeissä. Suurin osa aineellisesta kulttuurista tuhoutui toisen maailmansodan takia. Se esineistö, joka jäi vielä jäljelle, kiinnosti harvinaisuutensa takia uuden emämaan museoväkeä ja yksityiskeräilijöitä siinä määrin, että lähes kaikki siirrettävissä olleet esineet vietiin pois maasta. Jo aikaisemmin, espanjalaisen hallinnon aikaan suurin osa arkistoista oli siirretty Manilaan, Madridiin ja Roomaan.

Lähdejulkaisu: Kuriositeetikabi.net 1 / 2011. Tämä dokumentti on ladattu osoitteesta <http://www.kuriositeetikabi.net>.
Source publication: Kuriositeetikabi.net 1 / 2011. The document was downloaded from <http://www.kuriositeetikabi.net>

Yksityiskokoelmista ollaan tietoisia, ja niitä pyritään käyttämään museon näyttelyissä, mikäli se on mahdollista. Guamin historiasta kertova esineistö on guamilaisten yksityishenkilöiden hallussa, tai Manilassa, Cebussa, Madridissa, Mexico Cityssä, Acapulcossa, Washingtonissa, Annapolisissa, Marylandissa ja Honolulussa – ei Guamin kulttuurihistoriallisessa museossa.

Kirjoittaja on FM ja jatko-opiskelija Turun yliopistossa.

LÄHTEET:

The Guam Museum of Culture, Art and History –sivusto. Guam Museum Foundation, Inc.
Käytetty viimeksi 15.4.2011.

<http://www.guammuseum.com/index2.htm>

National Park Service U.S. Department of Interior –sivusto, War in the Pacific National Historical Park. National Park Service U. S. Department of Interior. Käytetty viimeksi 15.4.2011.

<http://www.nps.gov/wapa/index.htm>